7/4121

T.C.
BAŞBAKANLIK
GÜMRÜK MÜSTEŞARLIĞI
Gümrükler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.1.GÜM.0.06.11.350-2071

Konu: Soru Önergesi

10.12.04*033715

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: 23/11/2004 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4121/8041-25302 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız eki İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN'in 05/11/2004 tarihli 7/4121 esas numaralı yazılı soru önergesinde yer alan üç adet soruya ilişkin cevaplar aşağıda sunulmuştur.

1-Gümrük Başmüfettişi Mehmet ERYILMAZ tarafından düzenlenen 15.07.2004 tarihli teklif raporu Gümrük Hattı Dışı Eşya Satış Mağazalarından (Free-shop) yapılan sigara ve içki satışları ile ilgili olup, 24.06.2004 tarih ve 188 sayılı onayla herhangi bir ilişkisi bulunmamaktadır. Anılan teklif raporunda, mevcut uygulamanın dayanağını oluşturan 13.01.2000 tarih ve 2000/53 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Muafiyet Kararnamesi ve anılan Kararnameye bağlı olarak çıkarılan Gümrük Hattı Dışı Eşya Satış Mağazaları Yönetmeliğinde değişiklik gerektirmekte, teklif raporuyla ilgili değerlendirme ve çalışma Gümrükler Genel Müdürlüğünce sürdürülmektedir.

Soru önergesinde yer verilen, Gümrük Başmüfettişi Mehmet ERYILMAZ tarafından düzenlenen 4 adet cevaplı rapor ise, free-shoplara yapılan içki satışlarına uygulanan fiyatlar ile ithal fiyatları arasındaki farkın vergilendirilmesi esasına dayanmaktadır.

2-Gümrük Başmüfettiş Mehmet ERYILMAZ'ın cevaplı raporlarında, Gümrük Hattı Dışı Eşya Satış Mağazalarında yapılan içki satışlarındaki fiyatlarla ithalat fiyatları arasında önemli fark bulunduğu bu itibarla ithalat aşamasında ibraz edilen faturaların kabul edilerek satış bedeli yönteminin kullanılamayacağı, aynı eşyanın satış bedeli yöntemine geçilmesi gerektiği ifade edilmekte, diğer bir ifadeyle Gümrük Hattı Dışı Eşya Satış Mağazalarına kesilen fatura değeri esas alınarak vergi miktarının geçmişe dönük olarak yeniden belirlenmesi, cari işlemlerde ise aradaki fiyat farkına tekabül eden vergi farkının tahsil edilmesi talep edilmektedir.

Gümrük Kanunun 23 üncü maddesinde eşyanın gümrük kıymeti tanımlanmış bulunmaktadır. Anılan maddede "Eşyanın gümrük kıymeti, Gümrük Tarifesinin ve eşya ticaretine ilişkin belirli konularda getirilen tarife dışı düzenlemelerin uygulanması amacıyla, bu bölümde yer alan hükümler çerçevesinde belirlenen kıymettir." hükmü yer almaktadır.

./..

Teftiş Kurulu Gümrük Müsteşarlığı'na bağlı bir danışma ve denetim birimidir. Gümrükler Genel Müdürlüğü ise icrai birim olarak faaliyet yürütmektedir. Bir başka ifade ile Teftiş Kuruluna bağlı Gümrük Müfettişlerinin düzenledikleri raporlar; ancak icrai birimlerin benimsemesi halinde uygulanabilir. Gümrük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 485 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede her birimin görevleri sayılmıştır.

Soru önergesi konusu olan alkollü içkilerin ithalatında; diğer eşyaların ithalatında uygulanan sürece göre kıymet tespiti yapılmaktadır. Bu tespit taraf olduğumuz DTÖ Kıymet Anlaşmasına (GATT 1994'ün VII nci Maddesinin Uygulanmasına Dair Anlaşma) dayanmaktadır. Avrupa Birliği ve Dünyanın birçok ülkesinde de aynı sistem geçerlidir. Söz konusu sistemin esasları Gümrük Kanunumuzda da aynen yer almaktadır. Anlaşmaya göre; ithal eşyasının kıymeti ihraç amacıyla yapılan satış konusu eşya için fiilen ödenen veya ödenecek fiyattır. Bu fiyatın saptanması için altı yöntem kullanılmaktadır. Birinci yöntem Satış Bedeli Yöntemidir. İthalatçı tarafından ithal eşyası için beyan edilen kıymetin (ki bunun fatura ile belgelendirilmesi gerekir) Gümrük İdaresi tarafından kabul edilmesi halinde, vergi tahakkuku bu miktar üzerinden yapılır. Ancak idarenin elinde beyan edilen kıymetin gerçeği yansıtmadığı yönünde bilgi ve belge olması halinde; beyan kabul edilmeyebilir. Beyanın kabul edilmemesi halinde bir sonraki yöntem olan Aynı Eşyanın Satış Bedeli Yöntemine geçilir. Bu yöntemin uygulanabilmesi için, Türkiye'ye ithal edilen (Gümrük Tarifesi uygulanan, vergileri ödenen veya muafiyet uygulanan) aynı özelliklere sahip eşyanın olması gerekir. Yani serbest dolaşıma girmemiş bir eşyayı emsal alma imkanı yoktur. Gümrük Başmüfettişi Mehmet ERYILMAZ'ın 03/09/2003 günlü 052-3/1 sayılı yazısında da, ithalatta beyan edilen kıymet ile Gümrük Hattı Dışı Eşya Satış Mağazalarına yapılan satışta geçerli olan fiyatın farklı olmasının GATT Kıymet Anlaşması hükümlerine göre aynı ve benzer eşya yöntemleri veya diğer kıymet tespit yöntemlerine geçilmesi için yeterli olup olmadığı hususunda tereddüte düşüldüğü belirtilmiştir.

Gümrük Müfettişi Mehmet ERYILMAZ yazdığı cevaplı raporlarda; gönderici firmaların Gümrük Hattı Dışı Eşya Satış Mağazalarına yapılan satışlarını emsal olarak almıştır. İşte icrai birim olan Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün itirazı bu noktada ortaya çıkmaktadır. Çünkü bu mağazalar nitelikleri itibarıyla yurda giren ve çıkan yolcuların belirli limitler dahilinde vergilerden arınmış olarak eşya alışlarına imkan sağlamaktadır. Bu Mağazalar, aynı zamanda Gümrük kanunu açısından Gümrük Hattı Dışı sayılarak antrepo statüsünde addedilmektedir. Yani bu mağazalardan ticari nitelikte ithalat yapılmamaktadır. Nitekim bu yerlerdeki ticari faaliyet Dış Ticaret İstatistiklerine yansıtılmamaktadır. Dolayısıyla bu mağazalara satılan eşyaların kıymetinin, ithal eşyasının kıymetine emsal olarak alınması hususunda tereddüt mevcuttur.

Müsteşarlık Makamı, kendisine bağlı iki birim arasında ortaya çıkan teknik görüş ayrılığından dolayı konunun detaylı bir incelemeye tabi tutularak ortaya konması için Teftiş Kurulunu görevlendirmiştir. Teftiş Kurulu da görevi yine aynı Müfettişe vermiştir. Müfettiş kendisine verilen görev doğrultusunda konuyu incelerken, şüphesiz DTÖ Kıymet Anlaşmasında sözü edilen diğer yöntemleri de göz önüne alarak varacağı sonucu Gümrükler Genel Müdürlüğü'ne bildirmesi halinde bu birim tarafından gerekli değerlendirme yapılacaktır. Bu çerçevede, Gümrük Müfettişi tarafından yapılacak inceleme sonucunda, Gümrük Hattı dışı Eşya Satış Mağazaları fiyatlarından daha yüksek kıymetlerin tespit edilmesi de mümkün bulunmaktadır.

T.C.
BAŞBAKANLIK
GÜMRÜK MÜSTEŞARLIĞI
Gümrükler Genel Müdürlüğü
-3-

Teftiş Kurulu Yönetmeliğinin 43 üncü maddesi gereğince, Gümrükler Genel Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu Başkanlığı arasında yapılan iki yazışma sonrası görüş ayrılığının giderilememiş olması nedeniyle Teftiş Kurulu Başkanı ve Gümrükler Genel Müdürlüğünün görüşleri çerçevesinde Makam Onayı hazırlanmış ve Gümrükler Genel Müdürlüğünün hiç alınmayan veya noksan alınan vergilerin üç yıl içinde istenebileceğine ilişkin Gümrük Kanunu'nun 197. maddesi hükümleri de göz önüne alınarak, konuya ilişkin tereddütler giderilene kadar **cari işlemlere ilişkin** olarak Gümrük Hattı Dışı Eşya Satış Mağazaları fiyatları dikkate alınmadan işlem yapılması, diğer taraftan da tereddütlü fiyatların ayrıntılı olarak incelenmesini teminen konunun Teftiş Kurulu Başkanlığına intikalinin uygun olacağı görüşü doğrultusunda Müsteşarlık Makamının yetkisi dahilinde olur verilmiştir.

Gümrük Müfettişinin inceleme süresi içinde yapılan bir ithalat olması halinde, ortaya çıkabilecek herhangi bir vergi eksikliğini tahsil etmek mümkündür. Zira Gümrük Kanunu'nun 197 nci maddesi hükmünce hiç alınmayan veya noksan alınan vergilerin üç yıl içinde yükümlüsünden tahsili mümkün bulunmaktadır.

3- Sözü edilen Teftiş Kurulu Yönetmeliği, Gümrük Müsteşarlığının Gümrük ve Tekel Bakanlığı statüsü ile hizmet verdiği 09.04.1983 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Gümrük Müsteşarlığı, 13.07.1993 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Gümrük Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında 485 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Başbakanlığa bağlı olarak teşkilatlandırılmıştır.

Söz konusu Kararnamenin 5 inci maddesinde; "Müsteşar, Müsteşarlığın en üst amiridir ve Müsteşarlık hizmetlerinin mevzuata, milli güvenlik siyasetine, Hükümetin genel siyasetine, kalkınma planlarına ve yıllık programlara uygun olarak yürütmekle ve Müsteşarlığın faaliyet alanına giren konularda diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevli ve Başbakana karşı sorumludur. Müsteşar, emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden sorumlu olup, Müsteşarlığın merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatının faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemekle görevli ve yetkilidir.' hükmü yer almaktadır. Aynı Kararnamenin 12 nci maddesine göre de, Teftiş Kurulu, Müsteşarın emri veya onayı üzerine görev yapmaktadır.

485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca Gümrük Müsteşarlığının kurulması ile birlikte, "Gümrük ve Tekel Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği"nin 43 üncü maddesinde yer alan "Bakanlık" ibaresinin "Müsteşarlık" olarak anlaşılması gerekmektedir.

Bilgilerine arz ederim.

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı